

DAMUNT DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

SANT JOAN - OCTUBRE 1994 - Nº41

DAMUNT DAMUNT

Revista d'Informació local
SANT JOAN (Mallorca)

Octubre 1993 - Núm. 29
Depòsit legal PM-673-1991

Domicili:

Major, 68
07240 Sant Joan (Mallorca)
Tel. 52 61 83

Director:

Miquel Florit Huguet

Col.laboradors:

Antoni Amengual Barceló
Antònia Amengual Salvà
Francesc Alzamora Bauzà
Joan Barceló Serra
Margalida Bauzà Bover
Guillem Company Bauzà
Gabriel Company Gayà
Nino Company Pérez
Carles Costa Salom
Josep Estelrich Costa
Catalina Lluïsa Gayà Bauzà
Antònia-Pilar Mas Jaume
Cati Fullana Matas
Gabriel Monserrat Monserrat
Catalina Jaume Ginard
Joan Jaume Nigorra
Bàrbara Matas Sastre
Joan Matas Sastre
Guillem Bou Mas
Joan Gayà Matas
Antònia Torrens Jaume
Maria Ordinas
Marc Vidal Bonet

Imprimeix:

ETIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, n° 2
MANACOR

Tirada: 400 exemplars

CONTINGUT

NOTICIES LOCALS	3
POEMES, GLOSES I GLOSADORS	6
ENTREVISTES	8
- Antònia Nigorra Bauzà	
- Gabriel Sansó i Antonia Font	
COL.LABORACIONS	
- Sant Joan Any 1924	12
- Els Rectors de Sant Joan	14
ENQUESTA	13

Toni Karmany, també campió de muntanya de veterans

El passat dia 25 de setembre el nostre esportista Antoni Karmany, participà al Campionat de Balears de Muntanya i, després d'esser primer de la seva categoria de veterans al Coll de Sóller. Llavors mantingué aquesta posició a l'alt del Puig Major on va rebre altra volta una banda de triomfador, aquesta vegada la de Campió de Muntanya de Balears en la categoria C de veterans.

Una especialitat en la que, durant la seva etapa de ciclista professional, hi obtingué nombroses victòries. Recordarem que a les Voltes a Espanya fou, per tres anys seguits, Rei de la Muntanya, anys 60/61 i 62 i en la Volta de 1963 es classificà en segon lloc, tenint per davant el ciclista francès Anquetil.

La premsa illenca elogià l'esforç del nostre ciclista. Per exemple, el Diari "El Día del Mundo", a la pàg. 19 del dia 26-9 deia textualment: Capítulo aparte merece uno de los más destacados deportistas de Mallorca a nivel atlético y ciclista, como es el caso del ganador de la Categoría C, que es Antonio Karmany".

Aquest ciclista internacional participarà a la Volta a Mallorca 22 el 25 d'octubre i al Campionat d'Europa per a veterans dins els darrers dies d'octubre.

Nous universitaris

Diuen que les estadístiques deixen indiferent a la gran majoria de persones. No fa molts de dies la premsa publicava la notícia que les Illes Balears són una de les comunitats amb manco nombre d'estudiants universitaris.

Creim que això és preocupant i per això, amb satisfacció, anotam un petit grup (no sabem si hi estan tots) d'estudiants que han començat o han de començar estudis universitaris.

Aquests són:

Sandra García Provenzal (Biologia), **Antònia-Pilar Mas Jaume** (Dret), **Maria Leonor Bauzà Juan** (Direc. d'Empres.), **Miquel Àngel Gayà Matas** (Dret), **Margalida Gayà Rotger** (Graduat Social), **Antoni Ferriol Martorell** (Empresarials), **Cristina Gayà Bauzà** (Hosteleria), **Maria Alzamora Bauzà** (Profes. EGB), **Antònia Riera Veny** (Graduat Social), **Joan Gayà Melis** (Econòmiques), **Keta Karmany Jaume** (Ciències de la Informació).

Casament

Guillem Mas Gayà i Catalina Jaume Bou, es casaren el passat dia 25 de setembre.

La cerimònia religiosa es feu a l'església parroquial i el sopar de noces en el restaurant de Can Tronca.

La nostra enhorabona al recién casats i als seus respectius pares i altra família.

Naixements

La llar de **Francesc-Xavier Moratinos y Àngela Moragues**, es va veure alegrat el passat dia 6 d'octubre amb el naixement de la segona filla.

A la recent nada se li posarà el nom de **Catalina**.

La nostra enhorabona als pares i demás família, en especial a la nostra col.laboradora **Catalina Jaume**, padrina paterna de la nou nada.

Necrològiques

Maria Company Bauzà (Mena), va morir el passat dia 1 d'octubre a l'edat de 78.

Era Maria Company una dona entusiasta i participativa, membre del Coro Parroquial, on cantà fins molts pocs mesos abans de la seva mort. Anteriorment havia participat en diferents obres de teatre, que foren representades aquí per aficionats locals.

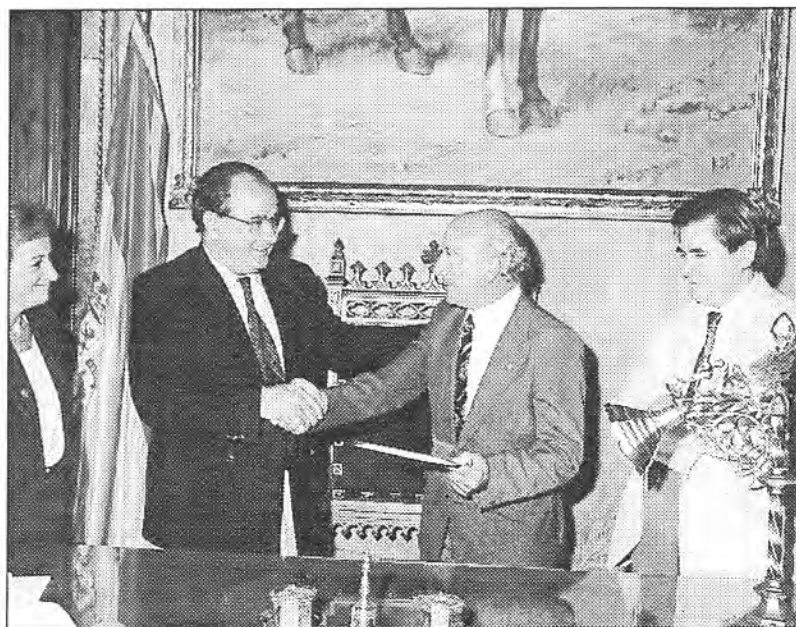
Descansi en pau na Maria i rebin el nostre condol els seus fills **Bernadí, Maria i Joan**, els seus fills polítics **Simó i Maria**, nets i demás família.

Nota per als subscriptors

Des de finals del passat mes de setembre i durant el mes d'octubre, hem anat entregant en mà, el "poster" que les revistes "Mel i Sucre" i "Damunt Damunt", han editat conjuntament. Els subscriptors que no hagin rebut el poster, poden demanar-lo directament a aquesta redacció.

El repartiment es fa individualitzat per causa de la grossària del poster i, al mateix temps, la seva fragilitat.

El poster és una bonica fotografia a tot color, una vista panoràmica del poble de Sant Joan.

Firma del conveni amb el Centre coordinador de biblioteques del CIM

El passat dia 27 de setembre a la seu del Consell Insular de Mallorca tengué lloc la firma del Conveni amb el Centre Coordinador de Biblioteques del CIM per a 1994.

La firma del conveni l'efectuaren Joan Verger (pel CIM) i Carles Costa per l'Associació de Premsa Forana de Mallorca.

Robatori a les cases de Son Roig de l'amo En Miquel Perauba

El passat dia 10 d'octubre foren robades les bateries de la instal·lació d'energia solar que en el seu dia havia fet muntar a Son Roig el malhaurat metge Cosme Miquel Fiol de Can Ribes.

El lladre o lladres sabien el que cercaven, ja que la instal·lació i que la família ha fet desmuntar immediatament, evitant així que els lladres acabassin de consumir el robatori que iniciaren el passat dia 10.

La invasió de la nostra propietat o llar, en contra de la nostra voluntat, ens causa "estupor" i ràbia ens deixa una sensació d'inseguretat. Independentment del valor material de lo sustret, la família Fiol-Gual ha vist profanada la seva propietat, unes cases que amb molta il·lusió havia fet restaurar Cosme Miquel i a les que, segurament, aquest jove metge hauria desenvolupat tasques d'ajuda a bons i a malalts, donat el seu tarannà desinteressat i noble, que una mort prematura va truncar.

Cercadors d'esclata-sangs a la Cerdanya

Un grup de 55 persones, entre les quals hi havia 17 santjoaners, realitzà un viatge de 6 dies a La Cerdanya (del dia 8 al 13 d'octubre) baix del lema "Anem a cercar esclata-sangs a la Cerdanya".

Les freqüents pluges d'aquells dies, que tanta destrossa feren a altres comarques de Catalunya, impediren el "cercar esclata-sangs", però els viatgers tornaren satisfets d'aquest viatge organitzat per Viatges Tramuntana (Maria Cartera). Després d'haver visitat Andorra i els Pirineus Francesos i altres comarques de Catalunya.

Tretze milions i mig amb la Bono-Loto

El passat dia 30 de Setembre la santjoanera Maria Gayà Mas (Carritxona) tingué la gran sorpresa de veure que la combinació que havia escrit el dia anterior, havia estat premiada amb un "paquet" de 13 milions i mig.

Al dia següent de saber la notícia, tinguérem l'ocasió de parlar amb na Maria, a la que trobàrem alegre i amb molta serenitat, com si no hagués passat res.

Demànarem a na Maria quin era el secret per encertar i ens digué que ella sempre ha emprat els mateixos números que formen la data del seu naixement.

Quant als projectes que té per "invertir" aquest capital, de moment ho havia de pensar.

Confiam poder entrevistar a Maria i al seu marit Josep Antich (Mandai), un bon amic i col·laborador d'aquesta revista, encara que vol restar en l'anonimat.

Enhorabona Maria i Pep, que la sort us acompanyi en els altres aspectes de la vida.

Dos nins santjoaners

La revista **Calvià** corresponent al passat mes de setembre publicava la fotografia dels nins Miquel i To-meu, fills de Miquel Àngel Gomis i de Francisca Salas que tenen la seva residència a Son Garrover.

Els mencionats nins que tenen els seus padrins materns residint a Calvià, participaren en el "Pont de Solidaritat Calvià-Ruanda". Així ho explica la revista: "Especialment entranhables foren les respostes dels nins. Sincers i espontanis obriren les seves vidrioles, cercaren dins les seves butxaques i donaren els seus estalvis per a aquells altres nins, fills de la guerra, que se calcula són uns 200.000 els qui han perdut els seus pares".

Un Opel Corsa per Na Moreta

Dins la ratxa de bona sort que han duit alguns santjoaners darrerament, en concret dues santjoaneres, hi ha que relacionar a Maria-Leonor Bauzà de s'Estany, que en un sorteig realitzat per la Caixa de Balears "Sa Nostra" va ser premiada amb un cotxe Opel Corsa.

La nostra enhorabona a l'aguda i simpàtica Noreta, que per la seva condició de funcionària de l'INSERSO diàriament ha d'agafar el cotxe per anar al treball.

Sa torrada del 94

Per tercer any consecutiu els bars i pubs de Sant Joan organitzaren la "Torrada", que reuní a Sant Joan a un gran nombre de visitants forans, que juntament amb els santjoaners pogueren torrar botifarrons, llangonissa i ventresca a les distintes "torradores", que per a tal efecte hi havia a les proximitats de cada local.

Les grosses pluges que caigueren a mitjan horabaixa del dissabte dia 1r. d'octubre posaven en dubte l'èxit de la "Torrada". El temps s'estirà i la gent va poder disfrutar dels embotits i porquina, de les coques, bunyols i orelles.

La música i ball, va esser un complement de la "Torrada", una festa que començà a les 6 de l'horabaixa, amb l'amollada de coets, la sortida del dimoni i cap-grossos, acompanyats dels xeremiers.

La "Torrada" va esser organitzada pels bars del poble: Can Fiol, Can Tronca, Bar Centro, Bar Ca Na Mates, i els pubs "Tres Dos" i "Diàlegs", comptant amb la col.laboració de l'Ajuntament i diferents cases comercials.

Durant la vetlada tengueren l'oportunitat d'escoltar l'actuació "espontània" del grup sudamericà YUYARI TAKI i aquests indis sudamericans ens sorprengueren amb les seves melodies. Entre les melodies que interpreta aquest grup (i que tenen enregistrades) hi ha "Kullakita", "Entre mis sueños", "Huaykigu", "Saya de amor", "Lucila", "Intraymi", "De la Pampa", "Llactaymanta", "Sorpresivamente", "Ñañamanda", "Payagu", "Condor que pasa", etc.

L'escola de Música del grup "Aires de Pagesia"

Des de fa més de dotze anys funciona a Sant Joan una escola de música, que si bé no és oficial, sí que aporta nous músics a grups de la localitat dedicats a l'animació cultural.

En aquests moments està difícil l'ensenyament i està dirigit cap a l'aprenentatge del tocar guitarra, doble corda (llaüt i bandúrria) i flauta dolça, com també la interpretació de cançons populars.

Amb un total de 34 alumnes, d'entre aquests 8 persones adultes (és a dir, que han passat dels 30 anys), baix la direcció d'Eugeni Canyelles, membre del grup Sis Som i musicòleg acreditat.

Els resultats d'aquesta escola de música són el grup de músics i cantadors de l'agrupació "Aires de Pagesia" i la participació de set joves locals al II Concert de Joves Intèrprets que amb motiu de les festes del passat Nadal es va celebrar a la nostra vila.

Carles Costa

Fira del temps lliure

Un grup de 50 jovenets del Centre Cultural de Sant Joan, visitaren el passat dia 12 d'octubre la Fira Temps Lliure que IFEBAL tenia muntada a Ciutat.

La visita fou molt entretinguda i instructiva ja que els visitants pogueren veure les diferents ofertes que avui en dia s'ofereix als joves, des de la música, imatge i activitats a l'aire lliure i la natura.

Dins un altre ordre de coses, el grup Aires de Pagesia participa en representació de l'Ajuntament i poble de Sant Joan en la desfilada del Carro de la Beateta a Ciutat, que organitza el Consell Insular de Mallorca.

Carles Costa

Les pluges de tardor

Han estat les freqüents i en moltes ocasions fortes pluges de les darreres setmanes les principals protagonistes de les converses de la gent.

En el moment de tancar l'edició de la revista del mes d'octubre són molts els litres contabilitzats i, si bé, no s'han donat les inundacions, destrossa i perjudicis d'altres parts de Mallorca, en el nostre terme s'han produït petits fets ocasionats per les pluges, que han causat molèsties i perjudicis.

Possiblement la zona més castigada del terme ha estat la del ponent, és a dir, a la part de Maià, Son Gual i Ses Algorfes.

L'aigua que passava pel torrent del Pont de Sa Llova, causà aturada a cotxes i la circulació fou tallada. Igualment fou tallada la circulació a la carretera de Sant Joan-Lloret.

Es produïren esbaldrecs a la carretera de Sineu en el revolt d'en Pago, Costa d'en Pavana i a la Costa de Maià o son Costa i segurament a altres parts que en aquest moment no recordam.

POEMES...

Dedicat al Pare Serra

Tenim a damunt l'altar
al gloriós Pare Serra
honra de la nostra terra
un excel.lent franciscà
que sens temor a la tragedi'
se'n va anar a sembrar evan-
geli
dins un món mal d'engronsar.
Amb èxit va treballar
aquest gran conquistador
i va escampar bona llavor
per tot allà a on passà
ell sí que bé va treballar
a la vinya del senyor

Som del seu poble natal
Petra, terra beneïda
contenta d'haver nascut
a zona tan escollida.
Residesc a Sant Joan
cuna de Fra Lluís Jaume
i per divina Providència
me sent ditxosa d'estar
dins la seva descendència.

Disposat pel Pare Serra,
que era Superior seu,
a Sant Diego va anar
amb gran animació
i els gentils enfierats
el varen martiritzar
com a vertaders salvatges
entre fletxes i pedrades
destrossaren lo cos seu.

Fra Lluís va esser
invencible lluitador
i fins en el darrer moment
va alabar el nom del Senyor.

No hi va entrar dins el cor seu
l'esperit de covardia
i quan el martiri rebia
va exclamar amb gran valen-
tia:
Fills meus, estimau Déu!

Catalina Jaume de Calicant

Recordant a Margalida Bauzà (Esnaveta)

Dins la desolació
que deixà na Margalida
dins una enyorança viva
sorgeix un record d'honor
recordant la seva vida
dotada de tot valor.

Que l'hagi ben acollida
nostre Jesús Redemptor
i s'hagi trobada amb sa mare
i l'eterna mansió
i trobin resignació
tots els qui l'han estimada.

Catalina Jaume de Calicant

En motiu del naixement de la nostra segona neta

Primera nit, sis d'octubre
les deu menys quart serien
la cigonya ens visità
i dins la família deixà
una benvinguda nina
i una fletxa d'alegria
els nostres cors travessà
i si no hi ha novetat
pels seus pares disposat
tindrà per nom Catalina.

Verge de Consolació
Vós que sou Mare Divina
beneïu aquesta nina
i de tot perill guardau-la
que sigui educada i fina
i d'un esperit virtuós
i a ella i s'altra neteta
les vos recoman a Vós
conduiu les seves vides
dins un món tan perillós.

Catalina Jaume de Calicant.

La veu del poble (Dedicat a Don Domingo)

Alabem un servei mèdic
tan complet i tan estable
d'un metge que se demostra
tan atent i responsable.

El temps no compta per a ell
i examina els malalts bé
estant hores i més hores
pendent del qui l'ha de menester.

En veritat podem dir
que és un metge vertader,
que trobi sa recompensa
que mereix qui es porta bé.

Tota la seva actitud
demostra gran interès
en defensar la salut
de tots els santjoaners.
Déu del cel el protegeu
en salut, vida i progrés.

Catalina Jaume de Calicant

Dedicat a Gabriel Sansó i Antònia Font amb motiu de les seves noces d'or

Del dia que Déu del cel
beneí vostra unió
amb pena i alegria
heu sostingut vostre amor.
I ara mereix de bo
enhorabona ben complida
per haver arribat en el dia
que amb salut i alegria
heu celebrat noces d'or.
I heu tingut per companyia
la vostra estimada filla
que és un vertader tresor.
Que en endavant no vos falti

de Déu la protecció
per continuar la vida
amb bona condició
i feliçment poder arribar
a port de salvació.

Catalina Jaume de Calicant.

En memòria de Maria Company Bauzà

Als seus setanta-vuit anys
ella deixà d'existir,
dins aquest món ruïnós
però deixà bons records
del seu ésser bondadós,
que l'hagi ben acollida
Déu etern i poderós.

Era atenta i educada
i de perfecte ideal
dotada de bona veu
exercint de cantadora
del Coro Parroquial

Que ara tengui bon repòs
al paradís eternal
rebin consol cristià
els fills i demés familiars.

Catalina Jaume de Calicant

Sa meva dona fa arròs

Sa meva dona fa arròs
set vegades sa setmana
i set pics de bona gana
me'n puc fotre un plat ben
gros
i si me queix d'això m'expòs
a passar per tarambana
i crear-me una mala fama
i tenir mal dar del cos.

Llegiu DAMUNT DAMUNT

Entrevista a Antònia Nigorra Bauzà

Hí ha una llarga llista de gent que va néixer a Sant Joan i que per distintes circumstàncies no viuen aquí, sens que mai hagin deixat de sentir-se santjoaners i d'estimar el nostre poble. Molts d'aquests santjoaners i santjoaneres són quasi uns desconeguts per a la majoria de veïns i lectors, si deixam de banda els seus familiars i amics íntims que deixaren aquí.

La tasca que han desenvolupada dins distints camps (cultura, esports, ensenyament, entrega als altres, etc.) mereix ésser coneguda i divulgada.

Una d'aquestes persones és Antònia Nigorra Bauzà, filla de Guillem Picó i de Catalina Reimoro, que va néixer a Sant Joan i aquí va passar fins a la seva adolescència. Durant les passades Festes Patronals tinguérem ocasió de saludar-la i conversar.

-Antònia, en distintes ocasions t'hem vist per Sant Joan, acompanyada d'un nombrós grup d'al.lots, ens pots explicar quina és la teva feina amb els nins?

-Som monitora del Club Juvenil "Nova Gent" de la Parròquia de Crist Rei a la barriada del Vivero.

-Explica'ns què fa aquest club juvenil?

-Aquest club juvenil està relacionat amb el GEDEM (Grup d'Esplai de Mallorca), duu 13 anys d'existència, obre cada dia i procura, en els locals socials de la Parròquia, donar atenció als nins i nines de la barriada.

-Són molts d'al.lots?

-Són 165 socis entre 7 i 17 anys, comptant amb 11 monitors i 9 premonitors.

-Vos dediqueu a fer excursions?

-Aquest club juvenil cada sis mesos i aprofitant els "ponts", fa una sortida (Immaculada, Pasqua...) i a l'estiu fan un campament gran. En més d'una ocasió hem vingut a Sant Joan (Consolació).

-Estàs "aficada" amb altres coses?

-Bé... estic integrada dins el Consell de Salut de la Zona Bàsica Rafal-Vivero, en representació de les entitats juvenils.

-Quins objectius té el Consell de Salut?

-Establir una comunicació real i fluïda entre la comunitat, l'Administració i els professionals sanitaris de la zona, així com rebre i fer arribar als òrgans de gestió els problemes de salut que té la comunitat.

-Quina és la teva tasca o responsabilitat dins el Club "Nova Gent"?

-La meua responsabilitat en el Centre és complir amb els meus objectius: Dialogar amb els alumnes, conèixer la seva qualitat de vida, el seu entorn social, les seves motivacions, procurant tenir una visió interna del Centre i una visió externa envers de la problemàtica de la barriada i millorar entre tots l'entorn social, cultural i educatiu.

-Com t'arregles per dur-ho a terme?

-Organitzant i fent fàcilment disponibles tots els recursos i tractant d'establir un bon clima, que hagi una relació d'amistat escoltant les seves pròpies idees creatives, dialogant amb el grup, mantenint-me neutral i comprensiva, perquè tota la varietat de sentiments que allà s'expressen es vegin acceptats i compresos per la monitora.

-Des de quan eres Monitora?

-Som Monitora dels tallers del Centre Cultural Vivero des de l'any 1986 i Monitora del Club d'Esplai "Nova Gent", també del Vivero.

-Per fer tot això és necessari estar al dia?

-He participat a les Jornades d'Educació d'Adults i Treball sociocultural i Participació i també col.laboram amb l'educador de carrer...

Ens acomiadam de n'Antònia agraint-li la informació que ens ha donat i que molts de lectors desconeixien.

Miquel Florit Huguet.

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

Centre Coordinador

Novetats de la biblioteca P. Rafel Ginard de Sant Joan

Llibres

Nicolau Canyellas: L'aigua, el vent, la sang. L'ús de les forces tradicionals a Mallorca.
(Ed. Documenta Balear)

Andreu Manresa: Felanitx, felanitxers... imatges d'ahir.
(Miquel Font, Editor).

Pere Fullana: El moviment catòlic a Mallorca. (1875-1912)

B. Bennasar - P. Fullana: Carlisme i integrisme a Mallorca (1887-1889)
(El Tall, Editorial)

J. Ordinas - M. Rigo: L'abat de La Real.
(Ed. Moll)

J. Ordinas - M. Rigo: El cavall del rei.
(Ed. Moll)

B. Joan i Marí: El Drac Vermell
(Ed. Can Sifre)

J. Corona Doisy: Tres somnis de mar
(Ed. Govern Balear)

J. Langley: La Princesa i la granola.
(Ed. Junior (Grijalbo))

Compact-disc

Celtas Cortos: Tranquilo majete
Schubert: Octet in F major. D.803
El último de la fila: Astronomia razonable.
Hans Zimmer: La casa de los espíritus.

Videos

NO-DO. Una historia próxima
Nostradamus. Sus profecías.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Gabriel Sansó “Arianyer” i Antonina Font “Foc”, celebraren el 50 aniversari del seu casament

Gabriel Sansó Sancho “S’Arianyer” i Antònia Font Bonet “Foc”, celebraren fa unes setmanes el cinquantè aniversari del seu casament. En motiu de la festa de les seves “noces d’or” aprofitarem per fer una llarga conversa amb aquesta matrimoni.

-L’amo en Biel, a on vàreu néixer?

-Vaig néixer a Ariany es dissabte dels Reis, o sigui dia 5 de gener de l’any 1917. Als tres anys vaig perdre mon pare. Mon pare era d’Ariany i ma mare era d’Artà.

-I vos madò Antònia quan vàreu néixer?

-Vaig néixer en es carrer de Ses Pares (a can Petrer) dia dos d’agost de l’any 1920. Era germana de 6 germans i jo era la que feia tres.

-Recordau coses de la vostra infància madò Antonina?

-A es meu padrí li deien en Miquel Foc i a la padrina n’Antonina Marranxona i vivien en es carrer Major a la casa número 53, o en Joan de Son Gurgut hi va tenir taller de bicicletes i més tard la seva viuda hi posà una drogueria. Això eren es padrins de part de ma mare. Es padrins de part de mon pare eren en Jaume Font (Garrover) i sa padrina era Dalmau.

-Recordau qui vos va fer escola?

-A Ca Ses Monges. Ses meves monges van ser Sor Josepa i Sor Isabel.

-Quines eren ses més llestetes de sa vostra edat?

-Que me’n recordi eren na Maria Perauba, na Maria Parrica i na Maria de ca’s Saig.

-Anàreu molt de temps a “costu-

ra”?

-Per aprendre ses oracions per fer sa Primera Comunió. No podíem anar a costura, perquè havien de fer feina a les cases pobres.

-Quina feina era la que fèieu essent tan nina?

-Me feien fer de teta, guardava al.lots... Vaig guardar en Jordi Monjo de Son Pericàs i en Joan Tronca fill de sa viuda Faleta i... qualcun altre. Dels 7 anys fins als 12.

-Tornem a l’amo en Biel. Quin any venguéreu a Sant Joan?

-Vaig venir l’any 1939 a Sa Bastida on hi vaig estar llogat dos anys.

-Quin jornal guanyàveu en aquell temps?

-S’any que vaig anar a Sa Bastida guanyava un duro cada dia o sigui uns 300 duros a s’any.

-Quina era la vostra feina?

-Jo era es pareller major. Hi havia tres parelles de bísbies i una egua.

-Sa “plantilla”, o sigui, es missatges o personal, éreu molts?

-Érem cinc o sis missatges.

-En recordau algun?

-En Joan Vidal de na Bàrbara Tomassa era es bover. Era molt bona persona i molt bon bover. Tenien 10 ò 12 vaques. En Joan cada dia en haver munyit duia la llet a Sant Joan amb un carretó. La “parada” de sa llet era a Can Jaume d’es Calderers davant ca ses Monges, a can Morei. En Joan Vidal guanyava, a més des jornal, un velló (0’25) més cada dia per dur sa llet al poble i l’amo li donava, a més, dos cèntims (0’05) per dur-li es diari cada dia.

-De Sa Bastida a on anàreu?

-Vaig anar a Son Brondo on també

vaig esser el pareller major i allà hi vaig estar cinc anys. El majoral era l'amo Sebastià Camps, es sogre d'en Toni Buraixó de Son Munar. A Son Brondo hi vaig estar dos anys de fadrí i tres de casat.

-Ja se guanyava més?

-Mos casàrem es dissabte de Sant Miquel, dia 28 de setembre de 1944 i aquells anys a Son Brondo guanyava 500 duros en tot l'any i dos sacs de blat.

-Era molt grossa la "plantilla" de missatges de Son Brondo?

-A Son Brondo érem tres parellers i un que manava es cavall... Hi havia un pastor i mosso de pastor, un porquer i mosso de porquer, un oguer que cuidava es gorà i ses egües. Hi havia 6 ò 7 egües i cada any feien una armada.

-Que feia bon estar a ses possessions?

-Per tot havies de fer feina, però a jo sa feina mo m'ha fet por mai... però...

-Però què?

-A moltes possessions donaven molt mal menjar... tant era així que a una possessió feren aquesta glosa:

L'amo Antoni, l'amo Antoni
vós no sereu amic meu
donau ets ossos a Déu
i sa popa en el dimoni.

-Però no devia esser per tot?

-Quasi per tot... encara que jo a Son Brondo m'hi trobava molt bé. Sempre vaig estar molt ben vist de l'amo en Biel, es majoral, i des senyor. En cinc anys d'estar allà no vàrem tenir cap paraula mai. Quan me'n vaig anar, vaig demanar un consell a l'amo en Biel perquè m'havien oferit unes amitges. Record que l'amo en Biel, es majoral, em va dir: "S'amitger el fa es senyor" i... va tenir tota sa raó...

-No vos va anar bé això d'agafar terra amitges?

-No gens... Sa senyora em feia moltes promeses... i quan hi fórem tot va esser una altra cosa.

-Quines terres eren aquestes que conreàreu amitges?

-De na Cauona. Vàrem dur un parell de finques seves durant 4 anys. Dúiem Solada, que són unes 4 quarte-

rades i mitja i ara són d'en Rafel Alzamora i llavors ses Gorfes que comprà l'amo en Pep de Son Gualeti eren unes 5 ò 6 quarterades.

-Es conta més d'una llegenda de la senyora Cauona. Com era aquesta senyora?

-Que Déu l'hagi perdonada... No vull dir res més d'ella. Si en Pep Sèbio fos viu o mestre Miquel Gonella, que encara és viu i que li dugueren son Duran seu, podrien contar moltes coses d'ella.

-Deixades ses amitges on vàreu fer feina?

-Vaig estar 8 anys de missatge a Can Parric i es ferrer Sobrada i sa mestressa Parrica eren molt bones persones. En aquells dies tenien les terres molt escampades. Tenien 6 quarterades a Son Castanyer, dins es terme de Montuiri, que era des d'Es Pujol i 12 quarterades a Son Pou dins es terme de Vilafranca.

-He sentit a dir que hi havia un parell de santjoaners que tenien terres dins Son Pou.

-En aquells temps n'hi havia qui hi conreaven: en Toni Marranxó, en Toni Parrec, i me pareix que en Joan Capallet.

-On més heu fet feina l'amo en Biel?

-Quan vaig fugir de Can Parric vaig anar un any a fer ses messes a Sa Bastida i de Sa Bastida vaig passar en es Moló d'Aigo on hi vaig estar cinc anys amb l'amo en Jaume Sinever.

-L'amo en Biel teniu el que avui diríem un bon "currículum" laboral. D'es Molí d'Aigo a on anàreu?

-Passàrem a Solanda de majorals, on hi estàrem 10 anys, fins un any després de la mort de l'amo en Gaspar. L'amo en Gaspar i la madona Maria eren unes grans persones i ens enteníem molt amb l'amo en Gaspar i amb es jornalers que tenien.

-Hi ha una "plantilla" grossa a Solanda?

-No érem molts, però ens duíem molt bé. Hi havia en Rafel de n'Antònia Duminera que era molt bona persona i bon treballador... i en Rafel Monoi... En Toni Margoí venia a es-

polsar ametles.

-Treballaren enlloc més abans de jubilar-vos?

-Tornàrem amb l'amo en Jaume Sinever durant 8 anys.

-Deixem la feina i tornem a aquells dos nuvis que se casaren l'any 1944. Com anava vestida la núvia?

-Jo duia un traquet negre que em va cosir la meva cosina sa mestressa Margalida Sinevera. En aquells temps només es casaven de blanc ses riques. Record a la filla de l'apotecària Don Climent, que era una al.lota molt guapa i es va casar amb Don German.

-Pel que ens heu contat heu treballat amb molts d'amos diferents, però del que estic endarrer és si sempre heu viscut en el mateix lloc?

-No, de nuvis anàrem a viure aquí on viu en Jeroni Gorreta, davant la Banca March, que era d'una tia. Més tard passàrem a viure en el carrer des Sol, a Can Tomeu Cap Blanc, on hi va néixer la nostra filla Maria i llavors passàrem a ca nostra en es carrer Frau Lluís Jaume.

-Crec que hem donat un bon repàs a les vostres principals "vívendes". Una cosa vull que m'aclariguem abans d'acabar i és sobre el que m'heu dit sobre el mal menjar de les possessions. No es comprèn que així fos, tenint en compte que a les possessions hi havia carn i també caça, llet, ous, blat, fruita..., això al manco a moltes possessions.

-Hi havia possessions que s'estimaven més vendre es blat d'estraperlo a n'Esteva o donar es pa amb segó en es missatges... Jo n'he tirat més d'una vegada de pa que no era menjador...

Ens acomiadam de l'amo en Biel Arianyer i de la seva esposa Antonina Foc, agraint la seva informació i desitjar-los puguin seguir vivint molts d'anys la merescuda jubilació i des-cans ben guanyat, per tants d'anys de fer feina per compte d'altri.

Miquel Florit Huguet.

Sant Joan Any 1924

Cançons i cantaires santjoaners

Gràcies a la desinteressada col.laboració del santjoaner Arnau Company Matas (des Centro), Llicenciat en Història i investigador del nostre passat, publicam avui uns fragments de la "Memòria de la missió de recerca de cançons i músiques populars, realitzada pel mestre Baltasar Samper i en Miquel Ferrà, llicenciat en Filosofia i Lletres a l'Illa Ferrà el dia 4 d'agost al 30 de setembre de 1924, per comanda de l'obra del "Cançoner Popular de Catalunya".

Aquestes són les dades que fan referència a Sant Joan i Vilafranca:

Sant Joan i Vilafranca

A l'estiu d'arribada, lluny del poble, no hi ha carruatge de cap mena i hem de fer a peu el camí. Per sort, podem donar les maletes a un carreter que surt cap a Sant Joan, amb un carregament de farina.

Arribem, amb una capa de pols prodigiosa, i al "Centre Catòlic" ens reben molt amablement. Hi trobem bon allotjament.

Anem tot seguit a veure el mestre. En Josep Rosselló, persona ben culta i amatent; i com ell coneix bé tot el poble, ens indica algunes persones que de segur sabran cançons de les que ens interessin. I no va errat. Entrem amb ell a una botiga dels baixos del "Centre Catòlic" i coneixem Na Maria Bauzá "Maria Primateira", noia ben eixerida, de 25 anys, que porta el negoci de la casa.

El seu pare, Rafel Bauzá, de 70 anys, mig baldat, seu a la botiga, i en assabentar-se del motiu de la nostra visita, s'emociona visiblement. Aviat ens hem entès i comencem una de les sessions més interessants de tota la nostra missió. Na Maria canta una bona sèrie de cançons (1). De tant en tant entren parroquians que es queden astorats en veure el que estem fent. Na Maria els despatxa depressa i reprèn la seva cantada. El seu pare interromp sovint i corregeix algun mot amb grans esforços per fer-se entendre. Ell mateix vol dir-nos una cançó, tonada i lletra, i hem de fer prodigis per a anotar-la. És una escena que no podrem

oblidar.

Hem aprofitat bé el dia. El vespre, abans de sopar, anem a fer algunes visites per tal de cercar més cantaires, sobretot de tonades de treballada, repertori que encara no hem pogut encetar.

Per tot el poble sentim com passen el Rosari dins les cases.

Hem pogut fer bones gestions, i vénen al "Centre", després de sopar, alguns treballadors del camp que tenen fama de bons cantadors.

A Sant Joan es veuen moltes dones descalces, i els homes van "a comodo", és a dir: amb la camisa fora de les calces. Els cantaires que ens vénen a veure s'han posat camisa neta i la duen dintre. Alguns s'han vestit del tot amb la roba dels diumenges, i això els dona un aire encongit que ens inquieta una mica.

Prenem cafè i parlem un xic de la nostra feina. Ells escolten, molt seriosos; la presència del mestre els tranquil·litza, encara que no acabin de comprendre del tot. No troben, però, lloc escaient per cantar. No volen que ningú els escolti perquè estan empegueïts. A la fi, anem dins el teatre del "Centre", i hem de perdre encara molt de temps en explicacions i precés. Unes copes de rom sembla que acaben d'esvaïr les darreres vacil·lacions.

Quan el més coratjós es decideix a cantar, tots els altres el fan callar perquè no ho fa prou bé.

-Si no sembla ell!

-Està empegueït i no li surt sa veu!...

Amb tot, la *Tonada de llaurar* surt prou bé, al nostre entendre, i l'anotem. La canta En Rafel Company, conrador, de 30 anys, que passa per un dels més cantadors del poble.

A la fàbrica d'electricitat apaguen el llum, i ens veiem forçats a donar per acabada aquesta sessió. Caldrà repetir-la, ara que ja som tots bons amics i sembla que hem inspirat confiança.

Els cantaires queden citats per l'endemà, i quan són al carrer els sentim que a plena veu entonen els cants magnífics de segar, de batre, etc. És per indignar-se, i ens hi faríem a pinyes!

* * *

Prop de Sant Joan hi ha un altre poble, Vilafranca, i algunes masies -o "possessions", com diuen a Mallorca- que creïem convenient visitar.

Destinarem, doncs, el matí del dia següent a aquesta excursió.

A "Sant Martí", finca molt important del Marqués de Vivot, trobarem el majoral, Gabriel Gayà, que ens digué algunes *Codolades* interessants; i arribarem a Vilafranca, on coneguèrem Madò Magdalena Garí, vella de 78 anys que, sense fer-se pregar gens, començà a cantar una cançó darrera l'altra. Aquesta dona sabia moltes coses, però les confonia, i ens costà molt de fixar cada cançó que volguèrem anotar.

Destaca entre les recollides la *Tonada de capolar*, molt característica. Es canta a les matances, quan capolen la carn del porc per a fer els embotits, i amb els tallants es marca el compàs.

Mentre Madò Magdalena cantava *La porqueirola*, sona migdia, i ella s'interromp per a resar l'*Angelus*. (Els nostres rellotges marquen la 1'20, hora oficial; però a Vilafranca, com a gairebé tots els pobles de Mallorca, segueixen l'*hora vella*, i es riuen d'aquesta moda insòlita de variar l'hora. És el sol qui mana.)

Anàrem a "Son Duran", masia entre Sant Joan i Vilafranca, i trobarem dinant n'Arnau Nigorra i la seva família. Es repetí l'escena de sempre. N'Arnau de Son Garrover", que així l'anomenen, tossut i murri, es resistia a cantar. Acabà, però, per cedir als nostres precés, i encara que no ens podia dedicar gaire temps, consentí a cantar alguna tonada. Era el cas, però, que dins la casa no li recordaven; es confessava incapaç d'obrir la boca. S'aixecà d'una revolada, agafà una forca de fusta i ens digué:

-Què veniu damunt s'era? Si hi veniu, allà faré feina i vos cantaré sa *Tonada des ventar*.

El seguim de bon grat i podem anotar una de les millors tonades el nostre aplec.

N'Arnau havia de seguir "ventant" i nosaltres tornarem a Sant Joan. Pel camí, dins el "carretó" (mena de tartaneta de dos o quatre seients), el conductor, un xicot de 19 anys, En Toni Font, ens diu una *cançó de broma* que es canta als sequers.

A Sant Joan, després de dinar, comparegueren espontàniament alguns homes del poble que ens volien conèixer i s'oferiren a dir-nos tonades.

En Guillem Gayà, de 64 anys, actualment escolà de la parròquia, però que ha fet de conrador molts anys, ens cantà una bellíssima *Tonada de batre*, una de segar, una de llaurar, un *Copeo* antic,

etc.; En Pau Bauzà, una altra *Tonada de segar*; En Miquel Gayà, una de *tondre*, i així, fins al vespre, treballarem sense parar.

Tinguérem temps encara de veure Na "Maria Primatera" i ens posàrem d'acord amb ella per tal de continuar, l'endemà matí, la tasca començada el dia abans.

Després de sopar vingueren al "Centre Catòlic" els cantaires del dia anterior i molts d'altres, uns 30, entre tots, que ens repetiren a chor la *Tonada de segar* i ens digueren una infinitat de cançons.

A l'hora d'apagar el llum, encara no havíem fet la meitat de la feina; encenguérem candeles i seguírem treballant fins que no poguérem més. L'assemblea armà tal rebombori, que ja no sabíem de quin món érem; l'agitació de tot el dia i, sobretot, la febre amb què treballàrem durant les darreres hores, ens rendí del tot. Ben entrada la nit, anàrem a descansar amb el cervell ple de tonades i els nervis esgotats.

L'endemà volíem partir de Sant Joan abans de dinar, però tinguérem feina encara amb Na Maria Bauzà i una altra cantaire, Madò Catalina Nigorra, que trobàrem tota atrafegada, ajudant els paletes que li feien una casa.

Madò Catalina no amagava que la nostra visita li produïa un gran malestar, i es mostrà, de bon antuvi, ben esquerpa. Després ens confessà que en veure'ns amb les carpetes sota el braç, ens havia pres per recaptadors de contribucions. Ens digué, entre altres cançons, una *Tonada de collir figues* molt notable.

Cantaires

Bauzà, Maria "Primatera", 25 anys.

Bauzà, Pau, 25 anys

Bauzà, Rafel, 70 anys. Nat a Vilafranca Company, Rafel, 30 anys.

Costa, Josep, 18 anys.

Font, Antoni, 19 anys.

Gayà, Gabriel, 60 anys ("Sant Martí", prop de Vilafranca)

Gayà, Guillem, 64 anys.

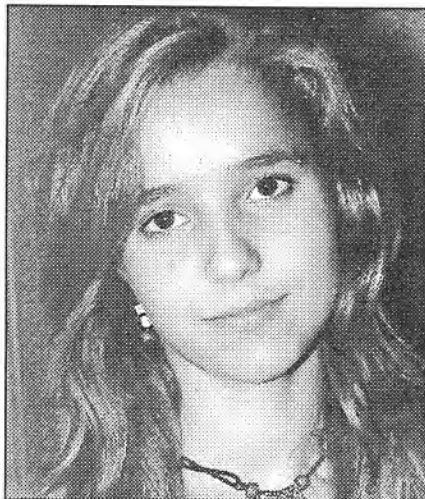
Gayà, Miquel, 18 anys.

Nigorra, Arnau "Arnau de Son Garrover". 60 anys ("Son Duran", entre Sant Joan i Vilafranca).

Nigorra, Catalina, 52 anys.

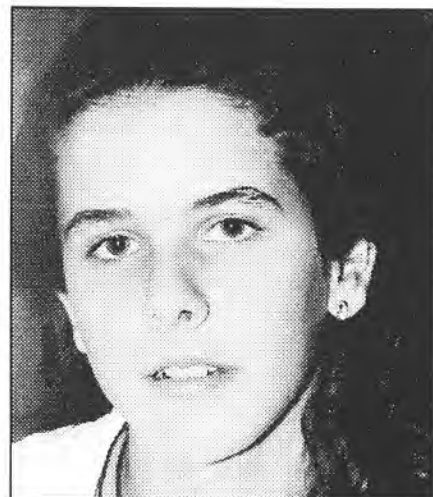
Rosselló, Josep. Mestre nacional, 38 anys.

- 1.- Quin és l'acte que t'ha agradat més de les Festes Patronals?
- 2.- Què hi afegiries al programa de 1994?
- 3.- Quins actes suprimiries (llevaries)?

Maria Gayà Mayol,
14 anys.

- 1.- La nit de música.
- 2.- Un vol en globo per tothom qui volgués.
- 3.- No res. Tot me va agradar.

Rosita Miró Bauzà,
12 anys.

- 1.- Els dimonis i la xiringada.
- 2.- El "concurs de menjar pa amb oli". És "bestial"
- 3.- Que els dimonis no pegassin tant.

Catalina Nicolau
Mayol, 13 anys.

- 1.- Es correfocs i la xiringada.
- 2.- La festa de l'Espuma que es feu en el Pub Diàlegs, uns dies després de passades les festes.
- 3.- No res.

Joana Maria Nicolau
Mulet, 13 anys.

- 1.- La xiringada i la verbena.
- 2.- Més torroneres i més feriants.
- 3.- Que els dimonis no siguin tan agressius.

Els rectors de Sant Joan (ss. XVI-XIX)

Notes biogràfiques (6)

MACIÀ AMENGUAL i GARCIES, doctor en teologia (1741-1747)

Era ciutadà, fill del doctor en medicina Mathies Amengual i d'Elisabet Garcies. Es mostra indecís en l'escriptura del seu cognom: en un mateix manuscrit de l'arxiu parroquial hi trobam la seva signatura autògrafa, amb el llinatge escrit de tres diverses maneres: **Amengual**, **Armengual** i **Armengol**, usant una o altra forma indiscriminadament (1).

L'any 1739 era **domer** de la Seu. Els domers eren quatre beneficiats que s'alternaven per setmanes en la presidència dels oficis del cor i de l'altar, en dies no festius. Pel febrer d'aquell any va fer oposicions per la rectoria de Porreres, pel març per la de Puigpunyent, i pel desembre va concórrer a les oposicions per la parròquia de Sant Joan, en les quals va obtenir la plaça el rector Felip Cirer (2).

Quan aquest, al cap d'un any, va renunciar a la rectoria de Sant Joan per opositar a Sa Pobla, foren convocades oposicions a la parròquia santjoanera el 8 de desembre de 1740, i Mn. Amengual s'hi apuntà. Els opositors eren desset i els exercicis d'oposició es feren pocs dies abans de Nadal. A Mn. Macià li correspongué dissertar el dia 22, en el segon torn del matí, amb un tema sobre el baptisme, i quan en la nit de Matines els preveres de la Seu es bescanviaven les felicitacions nadalenques, el domer Amengual, Armengual o Armengol, les rebia doblades pel rectorat que acabava d'atènyer (3).

El 10 de gener de 1741 l'ex-rector de Sant Joan i ara rector de Sa Pobla Dr. Cirer, i el seu successor a Sant Joan Dr. Amengual feien en el bisbat la perscrita professió de fe en mans del vicari general. El mateix dia, a Sant Joan, el Rnd. Joan Font, beneficiat a la Seu, prenia possessor de la parròquia com a procurador del nou rector Dr. Macià Amengual, amb el cerimonial acostumat, un cerimonial complex i molt expressiu: a presència del procurador fiscal eclesiàstic, de l'escrivà major i del nunci de la cúria episcopal, amb assistència del reverend Comú de preveres, dels honors batle

i regidors, i de la major part del poble, l'esmentat procurador va tancar i obrir les portes de l'església, va obrir el sagrari i donà al poble le benedicció amb el Santíssim, va destapar l'altar major, tornant-hi compondre les estovalles, va obrir les fonts baptismals i derramà aigua d'elles, va entrar en el cor, s'assegué a la cadira rectoral i va percebre un **plom** com a distribució (4), anà a la sagristia on va rebre l'inventari de les robes i ornaments de l'església i fou acompanyat a la casa rectoral, les portes de la qual també obrí i tancà. Tot seguit pujaren en comitiva al pujol de Consolació i a l'oratori es repetí el mateix cerimonial. L'escrivà major de la cúria aixecà acta de possessor (5).

Quan arribà a la parròquia Mn. Macià Amengual va trobar molt avançades les obres que el rector Jaume havia iniciat a Consolació per renovar cas Donat. L'edifici va quedar enllestit l'any 1743, però les obres havien eixugat els recursos econòmics de l'obreria de la Mare de Déu (6). Per altra banda cada dia es feia més necessari emprendre l'obra costosa de renovació de tot l'oratori. Es pot ben creure que aquestes necessitats materials influïren en la iniciativa del rector de demanar al papa la gràcia d'un jubileu per a l'església de Consolació. Per jubileu concedit a una església s'atorgaven indulgències als que la visitassin un determinat dia de l'any; això promovia una concurrència extraordinària de feels i, en conseqüència, un augment d'almoines.

El jubileu de Consolació se celebrà per primera vegada el 19 d'agost de 1742, diumenge dins la vuitada de la Mare de Déu Assumpta; anys després es traslladà al dia del Quart Diumenge, i es mantingué durant quaranta-dos anys, fins al 1783 (7). A més de millorar la situació econòmica de l'obreria i ajudar posteriorment a les obres de restauració de l'oratori, el jubileu va afavorir i estendre dins la comarca la devoció a la Mare de Déu de Consolació i va contribuir a l'arrelament i a la popularitat del Quart Diumenge de quaresma que arribà a convocar gent de tota Mallorca.

El Dr. Macià Amengual quan duia sis

anys i mig de rector emmalaltí, se sentí sense forces per exercir el seu càrrec, i féu resigna a favor del seu cosí Mn. Rafel Amengual i Pasqual, en mans del sant pare Benet XIV. El papa acceptà la resigna i nomenà el successor a 7 de juliol de 1747, i Mn. Macià es retirà a Ciutat, a la llar familiar. El dia 9 d'abril de 1748 fa testament i disposa **que tots els trastos, robas i alacas de la rectoria sien distribuïts en encant públic... i de lo net procehit sa fasa fundació de orgue en lo ofici de tots los dissabtes en honor de N^a Sra., i llega, per les faltas que essent jo rector... hauré comessas, al Rd. Comú de Sant Joan, trenta lliures, mone-da de Mallorca;** no es pogueren executar els llegats perquè l'heretat es trobà gravada amb deutes anteriors. Morí a Ciutat el 14 d'abril de 1748 i fou enterrat en l'església de la Mare de Déu del Carme (8).

RAFEL AMENGUAL i PASQUAL (1747-1756)

Era fill del notari de Ciutat Sr. Baltasar Amengual, i de la Sra. Caterina Pasqual, nascut vers l'any 1711; tenia una germana, Maria, casada amb un metge de Petra, el Dr. Tomàs Serralta, i, com ja hem dit, era cosí del seu antecessor en el rectorat Rd. Macià Amengual.

Va ser vicari de la parròquia de Sant Joan durant el rectorat del seu cosí, al manco des d'abril de 1742, i es probable que convisquessin tots dos a la rectoria. Per resigna del seu antecessor, rebé el nomenament de rector amb lletres apostòliques del papa Benet XIV despatxades a Roma el 7 de juliol de 1747, i en prengué possessor el 10 d'octubre següent (9).

Els tres primers anys del seu rectorat (1747-1750) va patir Mallorca un dels períodes més persistents de sequedat i males anyades de la seva història, amb les naturals conseqüències de fam, atur, misèria i epidèmies diverses. Diuen les cròniques que a Sant Joan l'any 1749 **quasi no se cullí res... no culliren rems ni figures... no tengueren palla, de modo que anaven a Selva a comprar cà-**

rritx pel bestiar... la vila manlevà a interés 874 lliures per comprar blat... fonch tanta la necessitat de aygua que no sen trobava ni per beure ni emprar, y la poca que tenian la tenian tancada en clau. Pel març de 1748 el rector organitzà un tridu de Quaranta Hores i una processó de rogatives a Consolació des d'on es va beneir el terme. Pel febrer de 1749 feren processons de rogatives, als 25 posaren patent lo Santísim Sagrament y a la tarde anaren al puig de Nostra Señora de Consolació ab processó, aportant la reliqui i figura de Sant Joseph; als 2 de març tregueren la Veracreu y beneïren los aires. El rector i els regidors de la vila aprofitaren tots els recursos de l'Almoina dels pobres per a mitigar tant com pogueren les necessitats més extremes. Diu una crònica que ab la caritat que féu lo rector i altres mesures que es prengueren, se passà fins a la cullita (10).

La penúria d'aquells anys no va deturar el rector de posar en marxa un projecte ambiciós sobre el qual segurament havia rumiat i conversat amb el seu antecessor i amb altres persones ja abans de ser rector: un nou retaule per l'altar major. D'acord amb els regidors, el va encomanar al més acreditat escultor de l'època, mestre Pere-Joan Obrador (11). El 24 d'agost de 1748, el rector, els regidors i els obrers del quadro de l'altar major, que eren l'honor Miquel-Joan Mates i del quadro de l'altar major, que eren l'honor Miquel-Joan Mates i Company (1712c.-1764) i el Sr. Joan Company i Gayà, cirurgià (1697c.-1775), signaren amb l'escultor el contracte del retaule, per 235 lls.; el treball de fusteria es posà en mans del fuster mestre Joan Sastre. El retaule s'estrenà per les festes patronals de 1752. Aquest retaule fou desmuntat del presbiteri l'any 1931, per començar la construcció del presbiteri de l'església actual; els seus elements es conserven, gairebé íntegrament, en el museu parroquial (12).

El rector de Montuïri Dr. Gabriel Ramonell mogué el 4 de maig de 1748 una causa contra el rector de Sant Joan, reclamant com feligresos seus Joan Miralles, a. gadet, i la seva família, el qual, encara que habitava una caseta situada dins terres de son Toni Coll, tenia casa dins Montuïri. Mn. Rafel Amengual defensà el dret de la parròquia de Sant Joan en

aquelles terres que estaven situades dins el terme d'aquesta vila, i el vicari general D. Manuel Salvador del Olmo, en sentència de 20 de setembre de 1749 declarà Joan Miralles i la seva família feligresos de Sant Joan (13).

El rector Rafel Amengual havia donat les primeres passes per emprendre l'obra de la renovació de l'oratori de Consolació. A penes fou a temps de donar el sus. A finals de 1754 arribaven al santuari les primeres desset carretades de pedreny de Lluçmajor per començar les obres (14). La tasca seria reservada als seus successors, però a ell pertany el mèrit de l'arrencada.

En el testament atorgat el 22 de setembre de 1754 i en codicils de 27 de novembre de 1755, **elegeix sepultura al seu cadàver feyadora en la iglésia parroquial d'esta vila de St. Juan, dins la capella de N^a Sra. del Roser, baix del confesionari... ordena que son cadàver sia acompanyat a la eclesiàstica sepultura per les Rts. Pares de St. Domingo del convent de N^a Sra. de Llorito y que después de haverli fetes les exèquies acostumbradas li resin una part de rosari cos present, y que un Religiós de dita comunitat de Llorito diga los Misteris... llega a Na Sra. de Consolació 5 sous, a los homens qui aportaran son cadàver a la sepultura, a quiscun 2 sous... deixa sis lliures per repartir el dia de son enterro als pobres adultos de la present vila que companyaran son cadàver y passaran el rosari... llega una casulla de persiana groga y blanca a la parròquia, ab tal que la parròquia doni una de les casulles de requiem per amortallar son cadàver.** Morí el 22 de febrer de 1756, a l'edat de 45 anys, deixant bona memòria del seu rectorat (15).

Per al temps de la vacant fou nomenat ecònom el Rnd. Miquel Fiol i Socies, fill del doctor en medicina Rafel Fiol i Nicolau i de Margarida Socies de Tagamanent. Proseguí les obres començades a Consolació i pel Quart Diumenge de 1756 restava acabada la primera volta de l'oratori (16).

Josep Estelrich i Costa.

NOTES.

1. APSJ (Arxiu parroquial de Sant Joan),

61.2, fs. 20v. 41. 45.

2.- ADM (Arxiu diocesà de Mallorca), **Liber communis 1738-1744, fs. 29. 39. 62.**

3.- ADM, **Liber communis 1738-1744, fs. 98. 100. 106.**

4.- Les quantitats que rebien els preveres per l'assistència als actes de cor s'anomenaven **distribucions**; el bosser **distribuïa** entre els **plom**s, unes petites peces de plom amb un valor monetari convencional, que a final de cada mes eren canviades amb moneda efectiva.

5.- APSJ, 21.3, fs. 94v. 100v. 118.

6.- APSJ, 61.2, fs. 21-23.

7.- Vegeu ESTELRICH i COSTA, Josep. **El pujol de Consolació de Sant Joan.** Mallorca 1993, pàgs. 104-106.

8. APSJ, 21.3, f. 106; 13.3, f. 110.

9.- APSJ, 13.3, fs. 28v.-103v.; 21.3, f. 106; 23.1, f.7

10. D'un noticiari del Rnd. Bartomeu Ferragut de Selva. Transcripció de Jaume Lladó Ferragut a DOCUMENTA, pàgs. 354-355. - APSJ, 41.1, fs. 68. 70. 72v. 73v.

11. Entre altres obres, va fer l'any 1762 el retaule major de l'església parroquial de Porreres, el 1768 el de la capella de sant Josep de l'església parroquial de Muro, i el 1781 el de l'altar major del temple de Binissalem.

12. APSJ, 61.3, 153-158. - Vegeu ESTELRICH COSTA, Josep. **Les capelles de l'església vella de Sant Joan. II.** L'altar major, a DAMUNT DAMUNT, nro. 14 (juliol 1992), pàg. 20.

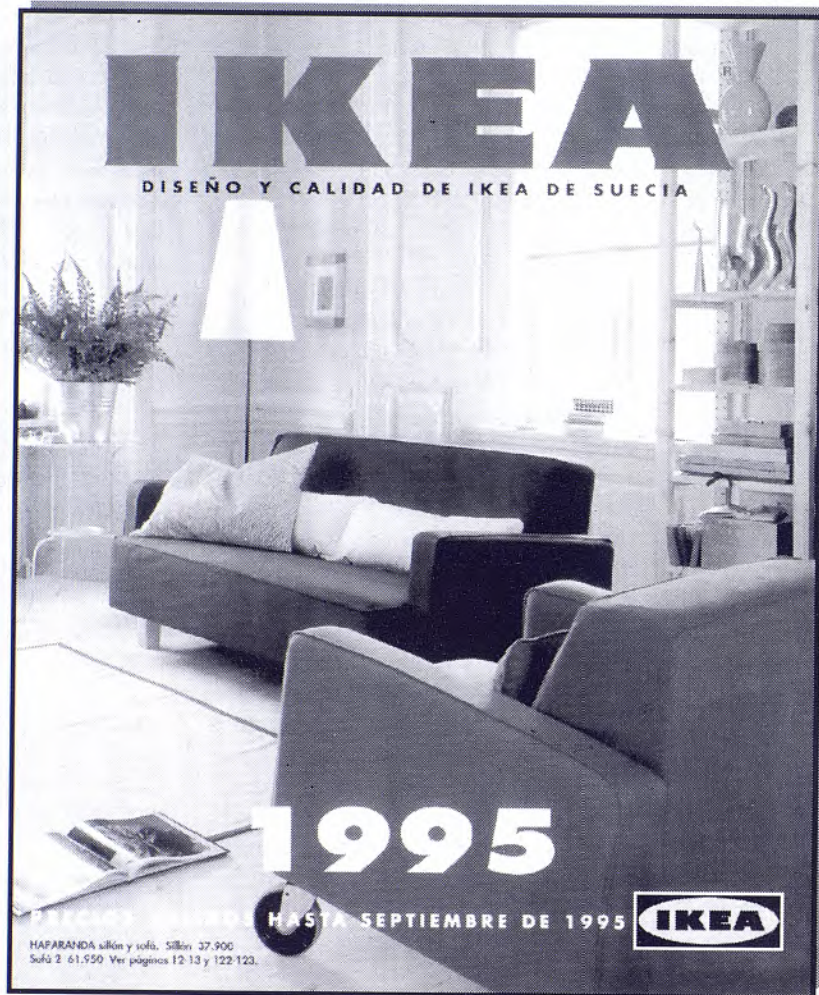
13. APSJ, 29.2.2, fs. 18-21v., - Transcripció de R. GAYA a DOCUMENTA, pàgs. 355-359.

14. APSJ, 61.3, f. 8v

15. APSJ, 13.4, fs. 3v.-5.

16. APSJ, 61.3, fs. 9v.-10v.

Vols viure millor a preus increïbles ?

Vine a cercar el Catàleg 95 d'IKEA, ès gratuït.

VIA DE CINTURA/CARRETERA MANACOR

PALMA DE MALLORCA

• OBERT DE DILLUNS A DISSABTE DE 10 A 21 H •